

Naisjärjestöjen Keskusliitto – Kvinnoorganisationernas Centralförbund ry

Lausunto

25.2.2020

Perhevapaauudistus

Naisjärjestöjen Keskusliitto kiittää kutsusta kuulemistilaisuuteen sekä mahdollisuudesta lausua perhevapaatyöryhmän valmistelemasta ns. pohjamallista vanhempainpäiväraahajärjestelmän uudistamiseksi.

Naisjärjestöjen Keskusliitto pitää tärkeänä, että hallitusohjelmaan kirjattu perhevapaauudistus toteutetaan pikaisesti ja kunnianhimoisesti. Tekeillä oleva perhevapaauudistus on pitkään kaivattu ja välttämätön toimi Suomen tasa-arvokehityksen edistämiseksi. **Naisjärjestöjen Keskusliitto peräänkuuluttaa puolueilta ja työmarkkinajärjestöiltä kunnianhimoa perhevapaauudistuksen läpiviemiseen ja sukupuolten tasa-arvon edistämiseen.** Tasaisemmin jaettu vanhemmuus mahdollistaa naisten ja miesten tasavertaisen osallistumisen työ- ja perhe-elämään sekä yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Uudistuksella on mahdollista myös tukea syntyvyyttä.

Perhevapaat uudistettava 6+6+6 -mallin mukaisesti

Naisjärjestöjen Keskusliitto muistuttaa, että sukupuolten tasa-arvoa ei voida saavuttaa ilman perhevapaajärjestelmän kokonaisvaltaista uudistamista. Naisjärjestöjen Keskusliitto kannattaa perhevapaauudistuksen toteuttamista 6+6+6 -mallin mukaisesti. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen suosittama 6+6+6 -malli varmistaisi parhaiten isien pidemmät vanhempainvapaat käytännössä ja vastaisi perheiden tarpeita.

Perhevapaat ja hoivavastuu jakautuvat Suomessa epätasaisesti. Naiset käyttävät noin 90 prosenttia vanhempainpäivärahoista ja kotihoidontuen saajista naisia on niin ikään noin 90 prosenttia. Kotihoidontuki vähentää naisten työssäkäyntiä, etenkin maahanmuuttajataustaisten ja vähän koulutettujen naisten kohdalla. Pitkät urakatko heikentävät naisten työmarkkina-asemaa, palkkakehitystä ja eläkekertymää.

Perhevapaaudistuksella apua naisten kokemaan työelämäsyrojintään

Nykyinen perhevapaajärjestelmä ylläpitää sukupuolten epätasa-arvoa ja vaikuttaa naisten työuriin heikentävästi. Epätasa-arvoinen järjestelmä vaikuttaa naisten työnsaantimahdollisuuksiin sekä ura- ja palkkakehitykseen. Järjestelmä altistaa myös raskaus- ja perhevapaaajajärjestelmän työelämässä. Määräaikaiset työsopimukset ovat yleisiä erityisesti perheenperustamisikässä olevilla naisilla.

Kunnianhimoisella perhevapaaudistuksella on hyvät mahdollisuudet vähentää naisten kokamaa työelämäsyrojintää. Tämä vaatii sen, että miehet alkavat käyttää vanhempainvapaita yhtä paljon kuin naiset ja että vanhemmuutta ei työelämässä liitetä pelkästään naisiin.

Isille korvamerkittyä osuutta lisättävä

Työryhmän esityksessä vanhempainrahajärjestelmän uudistamiseksi mainitaan tärkeimpien tavoitteiden joukossa se, että "isät pitävät nykyistä suuremman osan perhevapaaista". Naisjärjestöjen Keskusliitto kannattaa tätä tavoitetta ja **vaatii, että isille korvamerkittyä ansiosidonnaista osuutta perhevapaaista lisätään tuntuvasti nykyisestä.** Tällä hetkellä miesten osuus korvatuista vanhempainpäivärahapäivistä on 10 prosenttia ja miehet käyttävät noin 7 prosenttia hoitovapaaista. Neljäsosa isistä ei käytä vapaata lainkaan. Yleisimmin isät käyttävät ainoastaan heille nimetyt vapaat.

Työryhmän esityksessä pelkästään isille suunnattu kiintiö ei eroa paljoa nykyisestä, jos kiintiöstä voi luovuttaa toiselle vanhemmalle 69 päivää. **Naisjärjestöjen Keskusliitto esittää, että asetetaan kiintiö myös siihen, kuinka paljon kummankin vanhemman on pidettävä vapaita, jotta perhe voi hyödyntää vapaat täysimääräisenä.** Näin voidaan varmemmin edistää isien vapaiden käyttämistä. Vaatimattoman uudistuksen vaarana on, että uudistuksella ei saada aikaan todellisia muutoksia asenteissa ja käyttäytymisessä.

Uudistukselle asetettava selkeät ja mitattavat tavoitteet

Jotta perhevapaaudistuksesta saadaan aidosti vaikuttava ja muutoksen tekevä - esimerkiksi hoivavastuun tasaisemman jakautumisen osalta - **tulee uudistukselle asettaa selkeämmät ja kunnianhimoisemmat tavoitteet.** Naisjärjestöjen Keskusliitto ehdottaa, että perhevapaaudistuksen kautta tähdätään siihen, että Suomessa isät pitävät Pohjoismaista

eniten vapaita. **Tavoitetta tulee seurata.** Myös numeeriset tavoitteet tulee asettaa siten, että porrastetusti tavoitetta nostetaan siihen saakka, että naisten ja miesten pitämät perhevapaat ovat tasoissa. **Hallituskauden lopussa tulee tehdä evaluointi ja jatkaa tavoitteen saavuttamista työryhmällä, kunnes hoivavastuu jakautuu tasan.**

Tavoitteiden saavuttamiseen tarvitaan enemmän kuin vain kiintiön lievä nosto, kuten esittelydioissa mainitaan. **Asennemuutokseen tarvitaan mukaan myös työmarkkinajärjestöt ja työnantajat, jotta isät alkaisivat käyttää vapaita enemmän.** Miesten työnantajat tunnistavat parhaiten miesten oikeuden käyttää heille korvamerkittyjä vapaita. **Isille kiintiöity vapaa tekisi miesten isyyden aiempaa näkyvämmäksi myös työpaikoilla ja tukisi perhevapaaajärjestelyjen kehittymistä ja normalisoitumista isien työpaikoilla ja miesvaltaisilla aloilla.** Tämä tukee sekä miesten vanhemmuutta että vaikuttaa naisten syrjinnän vähenemiseen työmarkkinoilla.

Työelämäjoustot tarvitsevat kattavan sukupuolivaikutusten arvioinnin

Jos uudistukseen sisältyy mahdollisten työelämäjoustojen lisääminen, Naisjärjestöjen Keskusliitto pitää välttämättömänä, että joustoja arvioitaessa tehdään kattava sukupuolivaikutusten arviointi. On erityisen tärkeää huomioida, miten joustot ja osa-aikatyö vaikuttavat eläkkeisiin. **Naisjärjestöjen Keskusliitto esittää, että työelämän joustot tulee kompensoida eläkkeissä esimerkiksi siten, että ne kerryttävät eläkettä.** Hoivavastuu jakautuu hyvin epätasaisesti, eivätkä joustot saa lisätä entisestään naisten eläkevajetta.

Naisjärjestöjen Keskusliitto haluaa kiinnittää huomion siihen, että myös palveluiden saatavuudella on sukupuolten tasa-arvon ulottuvuus. Naiset ovat miehiä riippuvaisempia yhteiskunnan tarjoamista julkisista palveluista. Naiset ovat useammin julkisten palveluiden työntekijöitä ja käyttäjiä ja he kantavat suuremman hoivavastuun. Jos palvelut eivät ole riittäviä ja kattavia, lisääntyy naisten velvollisuus ja vastuu läheistensä hoivasta. Laadukas ja saatavilla oleva varhaiskasvatus takaa naisille mahdollisuuden työssäkäyntiin ja on siten erittäin merkittävä sukupuolten tasa-arvon kannalta. Naisjärjestöjen Keskusliitto esittää, että lähipäiväkoti-periaatteen valtakunnallista käyttöön ottoa selvitetään ja maksutonta varhaiskasvatusta edistetään.

Naisjärjestöjen Keskusliitto pitää erittäin hyvänä, että uudistuksessa huomioidaan perheiden moninaisuus.

Uudistukselle on varattava riittävät resurssit.

Helsingissä 25.2.2020

Naisjärjestöjen Keskusliitto – Kvinnoorganisationernas Centralförbund ry

Eva Biaudet
puheenjohtaja

Terhi Heinilä
pääsihteeri

Lisätietoja

Eva Biaudet, puheenjohtaja, puh. 050 512 1846

Terhi Heinilä, pääsihteeri, terhi.heinila@naisjarjestot.fi, puh. 040 530 5544

Maria Mailasalo, vaikuttamisen suunnittelija, maria.mailasalo@naisjarjestot.fi, puh. 050 475 4256

Vuonna 1911 perustettu Naisjärjestöjen Keskusliitto on sukupuolten tasa-arvoa edistävien naisjärjestöjen kattojärjestö. Naisjärjestöjen Keskusliittoon kuuluu 62 jäsenjärjestöä, joissa on yhteensä yli 400 000 jäsentä. Keskusliitto toimii naisten aseman, sukupuolten tasa-arvon ja tyttöjen ja naisten ihmisoikeuksien edistämiseksi yhdessä jäsenjärjestöjen kanssa.

www.naisjarjestot.fi

| [NJKL Facebookissa](#)

| [NJKL Twitterissä](#)